

Ivan Cankar

NA KLANCU

Zvečer, v temni noči, je mlado Francko razjedalo vznemirjenje na jutrišnji dan. Nikakor ni mogla zaspati, saj jo je že sama misel na jutrišnjo romanje na Goro odvrčala od spanca.

Kakor je bila še mlada, v življenju ni izkusila mladosti in naklonjenosti matere. Ker je imela mlajšo sestro Nežko je bila venomer zapostavljena. Čeprav je bila Francka izredno delavna in pridna, jo je mati kljub temu zanemarjala.

Tako je odšla na romanje in je tekla za vozom, na katerem so se peljali veseli romarji in se ji smejali, ona pa je tekla in tekla do onemoglosti, vmes pa je padala na kolena, tako, da je bila vsa okrvavljena. Končno so jo le vzeli na voz, vendar se je čutila ponižana. Prispeli so na romarsko Goro in Francko je prevzel prečudovit pogled v dolino – oddaljeno, široko, belo Ljubljano.

Ko je bilo Francki 14 let, je odšla služiti k vdovi Mariševki. V hišo ni prišel niti en najmanjši sončni žarek, bila pusta in grozljivo prazna.

Kasneje je služila pri načelniku železniške postaje. Tam spoznala prijetnega fanta Toneta Mihova. O njem sicer niso imeli ravno najlepšega mnenja, a jo je ta vseeno premamil, saj ji je obljubljal boljše in lepše življenje v sanjaški Ljubljani. Poročila sta se, toda stvari niso bile tako rožnate, kot so se zdele na začetku. Življenje je postalo težje, ko je v vas prišel nov krojač, ki je Tonetu prevzel večino strank. Družino je pregnala huda stiska, saj so imeli komaj kaj za preživetje. Toda ko se jima je rodil prvi otrok, so izginile vse skrbi in življenje se jima je zdelo lažje in bolj veselo.

Ker je bila stiska že tako huda, so se preselili v najrevnejši del mesta – na klanec. Bežali so pred težavami, pred revščino in se borili za vsakodnevno preživetje.

Prišla je jesen, Mihovim pa je primanjkovalo denarja, zato je Francka hodila beračit od hiše do hiše. Zima je minila in družina je naposled, še zadnjič videla svojega očeta, saj je v upanju na boljše življenje odšel na delo drugam.

Vsak po svoje je upal na boljše življenje. Najstarejši sin je odšel na delo drugam in je zapustil družino tako kot njegov oče. Sin Lojze, pa je odšel študirat v Ljubljano. Poln pričakovanja, ga je kaj kmalu čakalo razočaranje. Velika gospoda, ki mi je obljubljala denarno pomoč, je svojo obljubo prelomila.

Po petih letih življenja v Ljubljani, je Lojze prišel nazaj v rodno vas. Mati, ki ga je bila neizmerno vesela, saj je bil on edini, ki ga je imela, je od utrujenosti in izmučenosti naslednji dan umrla.